

LA PALOMA

Maria Antoniettas sista ensamma dans

Maria Antonietta är på väg till La Paloma. Det är hennes sista kväll på det älskade danspalatset. Sedan ska hon återvända till sin gamla mor i den lilla staden i det karga Extremadura.

La Paloma ligger på Carrer del Tigre i utkanten av stadsdelen Raval, mot gatan Ronda Sant Antoni. Lokalen var från början ett gjuteri, berömt för Columbusstatyn, som skapades till Världsutställningen 1888. Dörrarna till La Paloma slogs upp 1903 och redan då lockade man en stor publik. Efter att Apollo revs 1990 är det den sista, riktigt gamla danssalongen i Barcelona.

Vid sekelskiftet hade industrialiseringen nått längre i Barcelona och Katalonien än i övriga Spanien. Tusentals lantarbetare lämnade sina byar i Andalusien, Aragonien, Extremadura och Murcia för att söka bättre levnadsvillkor i den förlovade staden. La Paloma var arbetarnas favoritställe. De pampiga takkronorna, vägg- och takmålningar med olika regionala danser som motiv, de rikt utsmyckade balkongerna och logerna runt dansgolvet var sådant som gjorde salongen unik. Men efter några år började lokalen förändras: väggarna kalkades vita och tidigare täckta takbjälkar togs fram, 1915 fick den sin ”a la francesa”-stil enligt rådande mode och 1919 dekorerades lokalen med gipsskulpturer. På La Paloma kunde tankarna ibland leda till den populära *patacada*, en traditionell form av arbetarfest som anordnades under 1800-talet. Under *patacada* dansade, skrålade, drack och festade man tills man stupade. Detta resulterade i att arrangörerna tidvis var tvungna att anlita vakter för att festen inte skulle urarta.

Hit till La Paloma kommer, torsdag till söndag, hembiträden, servitriser och servitörer, ungdomar, pensionärer, studenter och arbetslösa. I kväll är kön lång. Maria Antonietta väntar tålmodigt på sin tur. Hon hälsar med ett leende på några äldre män som står längre bak i kön, välklädda och med putsade skor. Maria Antonietta har på sig en broderad turkos sidenklänning från tidigt 50-tal

och ljusblå lågklackade skor. Ett enkelt halsband pryder den nakna halsen och i öronen hänger matchande örhängen.

Värmen är fuktig, som alltid i Barcelona, och kroppen känns lite klibbig. Vid ingången står två män i 50-årsåldern, klädda i svart smoking och välkammade med brylkräm. De skojar med stammisarna. Flera av dem har inte missat en helg på La Paloma på årat. Den svagt upplysta salongen är snart fullsatt. Paret tar diskret plats på andra våningen. Orkestern, bestående av herrar i vit skjorta och svart fluga, gör entré. De inleder som vanligt med en mjuk vals. Några kavaljerer flockas kring en dam som knappt hunnit ta av sig kappan.

Maria Antonietta börjar dansa ensam. Hon rör sig harmoniskt och med slutna ögon. Hon minns händelser och människor hon mött på La Paloma. Hon är nyss fyllda 65 och i över 40 år har hon bott i Barcelona.

Det börjar bli hett trots att dansen just börjat. Manolo, bartendern, bjuder mig på en öl.

- Det var länge sedan det var något riktigt slagsmål här inne. Folk kommer hit för att ha roligt, inte för att bråka, säger han.

- Grevinnan är här ikväll, viskar han sedan till mig.

Manolo började på La Paloma för 25 år sedan och känner alla som det är värt att känna i Barcelona, inte bara på danssalongen. Under 60-talet arbetade han som fotoreporter på stadens stora kvällstidning, *El Noticiero Universal*, en tidning som senare gick i konkurs.

- Jag har varit med om riktigt stora skandaler i den här staden, säger Manolo lite gåtfullt, utan att förklara sig närmare.

Efter en stund tar han mig i armen och drar med mig till grevinnans bord. En äldre, mycket sminkad liten kvinna reser sig upp och tar mig i hand.

- *Come stai, bello?* hälsar hon med italiensk accent.

Trots sina 80 år lämnar hon sitt Italien varje sommar för ett besök i Barcelona. La Paloma är skälet. Hon säger att hon längtar till staden som vårdar sin nostalgiska sekelskiftesprägel.

- Att vara i Barcelona är som att vänta på att bli förförd, man känner sig evigt ung, säger hon med ett mjukt leende.

Hennes ögon är levande och kinderna släta. Hon bär ett halsband som räcker ner till midjan trots att hon har virat det flera varv runt halsen. Det lilla huvudet pryds av en stor hatt med blommor och frukter. På La Paloma är hon känd som

Grevinnan Macaroni.

- Vilket tecken är du född i? frågar hon plötsligt.
- Vågen, svarar jag lite undrande.
- Vet du vilken veckodag du föddes på?
- En söndag.

Hon målar omedelbart ut min framtid och ger råd om vilka kvinnor jag borde träffa och vilket yrke jag borde satsa på. Hon försäkrar att hon kunnat spå sedan hon var barn, att hennes förmåga är övernaturlig och att många av vännerna från byn i södra Italien fortfarande vill att hon läser i deras händer.

- Jag visste tio år i förväg när människan skulle landa på månen och när trafikolyckan med Lady Di skulle inträffa, påstår Grevinnan Macaroni bestämt.

På 90-talet var La Paloma populärt bland unga studenter som tyckte stället var kitschigt. Annars är medelåldern hög och många "grevinnor" har passerat revy här. Manolo minns en katalanska som besökte La Paloma tills hon blev 86 år, och Julia från Sevilla som kom hit tills hon fyllde 96.

Musiken övergår till cha-cha-cha, sedan blir det tango. Orkestern spelar de första takterna på instrumentet bandoneon och en man med grå tinningar bjuder upp en betydligt yngre kvinna till dans. Kvinnan, som ser ut att vara i 35-årsåldern, är blonderad och fyllig. Hon bär en blå åtsmitande klänning. Hon rör sig vackert och ledigt. Mannen, som försöker pressa överkroppen mot henne, rör sig lite klumpigt, men verkar ganska rutinerad. Paret dansar långsamt i den sensuella tangon. Snart tar de plats mitt på dansgolvet som vore det en scen. Han visar sin färdighet genom att placera ena benet mellan hennes lår, vända 90 grader och med stor precision göra ett elegant steg i form av en åtta. Bandoneonen fortsätter att markera den bestämda takten och ett förälskat par speglar sig i de stora speglarna kring dansgolvet.

På 20- och 30-talen var tango modedansen i Barcelona, liksom i de två andra tangostäderna Buenos Aires och Paris. Trots arga röster i lokalpressen över "tangons framfart" i Barcelona organiserades tangokvällar på La Paloma - trion Irusta-Fugatoz-Demare var populärast bland arbetarna. Den store argentinske tangosångaren Carlos Gardel gästade Barcelona flera gånger och gjorde också ett 50-tal skivinspelningar här. Tillsammans med Zamora, känd målvakt i fotbollsklubben Español, besökte han de kinesiska kvarteren Barrio Chino i Raval.

Maria Antonietta tröttnar inte. Hon fortsätter som i trans sin ensamma dans

framme vid orkestern. Människorna och världen omkring henne existerar inte. Ljuset från scenen faller på hennes ansikte. Ikväll är hon stjärna. Hon tänker på de män som hon har mött på La Paloma, på förälskelseerna, på stunder av lycka men även på de allt för många onödiga avskeden. Första gången jag mötte Maria Antonietta var på La Paloma. Senare träffades vi längst ner på Ramblas, nära havet, på Rambla de Santa Mònica. Hon blev förvånad när jag gick fram till henne och låtsades först inte känna igen mig. Det var en blåsig novemberkväll och Maria Antonietta frös i sin tunna, kortärmade blus.

- Vi går in på ett kafé, föreslog jag och valde en liten bar på Plaça Reial i närheten.

Vi beställde skinksmörgåsar och *café con leche*. Hon talade lågt och försiktigt, blicken var lite frånvarande. Hon var besviken på Barcelona.

- Ingenting är som förr. Det har blivit svårare och svårare att skaffa sig kunder på Ramblas, framförallt efter olympiaden -92. För några år sedan invaderade transvestiterna mitt kvarter. Sen kom narkomanerna och då blev allt mer våldsamt. Idag är det unga invandartjejer från Afrika och Latinamerika som har tagit över. Det finns ingen plats för oss längre.

Rambla de Santa Mònica har, i likhet med Bois de Boulogne i Paris, blivit transvestiternas favoritställe. Många kommer från Latinamerika och Nordafrika. De samlas på barerna och på de bakgator i södra delen av Raval som tidigare kallades Barrio Chino. De har förstorat bak och bröst med silikon, ofta med det kemiskt orena spanska silikonet eftersom pengarna inte räcker till det bästa fransktillverkade. För det mesta görs silikoninjektionerna av amatörer, trots riskerna. Transvestiterna kallar sig vid smeknamn, ofta efter filmstjärnor, sångerskor eller andra kändisar: Marylin, Sofia, Sara Montiel. På söndagarna har de en egen show på några av barerna i kvarteret. Med ständiga polisrazzior försöker myndigheterna få bort dem från Ramblas, dock utan att lyckas helt. Att transvestiterna står för det exotiska i Raval vittnar det ständigt ökande antalet besökare på La Concha om, ett av favoritställena för transsexuella.

- Det var mera kontroll tidigare. Hälsovårdmyndigheterna besökte oss varje vecka, fortsatte Maria Antonietta och smuttade på sitt kaffe.

Bordellerna förbjöds 1956, vilket medförde att gatuprostitutionen ökade. Med 90-talets aidskräck har många kunder flytt från Ramblas. De väljer i stället de lite säkrare så kallade relaxinstituterna och topless-klubbarna, som annonserar ut

sina specialiteter i dagspressen.

- För att jobba inomhus måste man vara ung och ha egen lägenhet, helst i ett fint bostadsområde. Jag måste stå här på gatan, trots att jag inte får några kunder, förtydligade Maria Antonietta.

- Det gamla Paloma håller sakta på att dö och dessvärre är det oundvikligt, säger Manolo på La Paloma och tittar bort, som om han söker någon bland gästerna.

De nya ägarna har bytt stil och efter midnatt spelar man musik med discjockey för att attrahera en yngre publik. 80-talet var annorlunda, det var La Palomas bästa år, enligt Manolo.

- Då kom verkligen mycket folk. På 50-talet började en nedgång som fortsatte under hela 60- och 70-talen. Vi tvingades arrangera boxning för att dra publik, minns han med ett leende i sitt smala ansikte.

- Dessutom har La Paloma alltid varit mer eller mindre hotad av myndigheterna som har velat stänga, tillägger Manolo med en allvarlig ton i rösten.

Pedro är La Paloma trogen.

- Men det är svårt att ta sig hem härifrån, tycker han.

Han är 17 år, av romskt ursprung, smal och kortväxt. Helst vill han slippa tala om var han bor.

- Det är ett ökänt område, förklarar han.

I tidningarna står det dagligen om bråk mellan invånarna i La Mina och stadsdelen Besos. Pedro är arbetslös och det förbättrar inte hans jobbchanser att han bor i La Mina. La Mina var inflyttningsklart 1970. Hit kom folk från Andalusien, Murcia och Extremadura. Det blev Barcelonas största sovstad. Idag är bostäderna slitna och nedgångna. Problemen med arbetslöshet, alkoholism och droger är stora. De senaste åren har kommunen satsat på omfattande nybyggnation i hela området och de ursprungliga invånarna trängs undan. Närheten till havet har gjort att man satsar på lyxlägenheter till övre medelklassen. Få bostäder från det tidigare La Mina finns kvar och även dessa är på väg att försvinna.

Pedro medverkar i en lokalradiostation och väljer musik som han tycker är intressant och annorlunda. På helgerna hjälper han en kompis som har ett litet stånd på den populära Sant Antonimarknaden. Han får lite procent på de smycken, gamla skivor, böcker och serietidningar han säljer.

Tigern är stammis på La Paloma sedan 40 år tillbaka. Alla känner honom. Det är en kortvuxen, nästan flintskallig man i 70-årsåldern. Han är en flitig dansör som bjuder upp de yngsta och vackraste kvinnorna. Det är ingen idé att nobba honom, eftersom han aldrig tar ett nej för ett nej. Det händer att han dansar ensam; då rör han sina korta armar som väderkvarnsvingar. Han bråkar med Maria Antonietta om platsen längst fram, nära orkestern. Han vill också sola sig i strålkastarljuset.

En man, Antonio, kommer fram till mig och frågar efter en cigarett.

- Jag röker inte, ursäktar jag mig.

Antonio bjuder på en Estrella-öl. Hans nuvarande adress är en cell i korridor sju i fängelset Modelo. Han har helgpermis. Som vanligt firar han den på La Paloma, här känner han sig trygg, och slipper anklagande blickar. Han ser min kamera och efter en stund frågar han försiktigt om jag vill ta ett foto på honom.

- Men inte när jag dansar, för jag kan inte dansa.

Gustavo, eller Elektrikern, som han kallas, har tjatat länge om att jag ska ta en bild på honom och hans nya flickvän, Conchita. De möttes första gången här för några veckor sedan. Nu kommer de hit varje helg och vill gärna ha ett bildbevis på sin lycka. Elektrikern är galen i rock. Hans smala kropp verkar vara av gummi och han slingrar och vrider sig som om han vore besatt av djävulen. Conchita är mer diskret när hon virvlar runt honom.

Det är också en upplevelse att se Paquita dansa. Hon njuter med hela kroppen: ansiktet, händerna, höfterna har ett eget liv. Hon bjuder obesvärat upp killarna, flera tackar nej av rädsla för att göra bort sig. Hon är runt 25 år och arbetar som servitris. Bland sina närmaste vänner är hon känd som mansslukerska.

- Men till La Paloma kommer ingen för att ragga, säger hon med glimten i ögat.

Hon kommer alltid hit i sällskap med Alicia, en äldre kvinna som vännerna kallar "Gudmor". Alicia är rom från Raval. Hon har vackert svart hår och levande ögon. Trots sin voluminösa kropp dansar hon graciöst. När orkestern spelar en sevillana rusar både Paquita och Alicia ut på dansgolvet och lever upp med en avundsvärd energi. "Olé! Olé!" ekar det över hela salongen. De yngre bildar ett tåg som snabbt blir längre och snart kryssar fram mellan stolar och bord. Skratt och skrik fyller salongen. Svetten rinner på alla. Sångaren, som blir allt hesare, avbryter sig och sjunker ner på en stol.

